

DEN NORSKE KIRKE
Agder og Telemark biskop

Visitasedrag ved visitasen i Lillesand og Høvåg 18. – 22. mars 2015

Innledning

Kjære menigheter! Nåde være med dere, og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.
Amen!

Det er min første visitas i Vest-Nedenes prosti og den første visitasen Steinar Floberg har som prost, selv om både han og jeg har vært i våre stillinger en stund. Det forteller noe om størrelsen på vårt bispedømme og hvor viktig det er å være kirke sammen også utenom de store anledningene. Heldigvis har jeg ved flere anledninger vært i prostiet. Jeg har sett og hørt om gode og trofaste menigheter. Derfor var det med forventning jeg gikk til visitasen hos dere i Høvåg og Lillesand sokn.

En visitas gir meg som biskop mulighet til et dypere kjennskap til menighet og samfunn. Sammen med ansatte, råd, øvrig frivillige og nærmiljøet ellers har jeg i disse dagene sett og drøftet situasjonen i disse to soknene. Vi har berørt hele menighetsarbeidet. Takk for at dere har delt med meg deres erfaringer, utfordringer og muligheter.

Forrige visitas i Høvåg og Lillesand var i 2003. Siden den gang har vi fått nytt visitasreglement i vår kirke. Den viktigste endringen er: Tidligere hørte dere biskopen preke over alt. Nå skal biskopen også høre og se de ansatte i sine tjenester. Likeledes er det viktig å observere menighetslivet. Visitasen blir på denne måten en viktig del av hvordan jeg som biskop utøver tilsynet med den lokale kirke.

Det har vært gode og viktige dager sammen med dere. Jeg ber og håper at visitasen vil inspirere dere til videre innsats.

Forberedelse

En visitas er mer enn at biskopen besøker menighetene en liten uke. Før biskopen kommer, skriver sokneprestene og kirkevergene en visitasmelding fra hvert sokn. Det er en beskrivelse og en vurdering av det som har skjedd siden siste visitas og av situasjonen i dag. Jeg oppfordrer dere til å lese meldingen som er et offentlig dokument. En visitasmelding er et viktig og interessant dokument for menigheten.

Rådgiver ved bispedømmekontoret, Geir Myre, har sammen med kirkevergen og prosten hatt befarings i kirkene og på kirkegårdene. Det foreligger en rapport fra befaringsen.

Prost Steinar Floberg har hatt kontorvisitas og kommet med sine kommentarer i sin rapport til biskopen. Det er for øvrig prosten som er prosjektleder for visitasen. Fra bispedømmekontoret har kirkefagsjef Arve Nilsen vært med. Han vil også støtte prosten i oppfølging av visitasen. Undervisningsrådgiver Maren Ingvaldsen var med da jeg møtte kommunen og skoleledere.

Gjennomføring

Visitasen startet onsdag morgen med morgenbønn i Justøy kapell. Det er godt å starte dagen og en visitas med bønn. Før vi dro til Høvåg skole gikk prosten gjennom visitasen programpost for programpost.

På Høvåg skole møtte jeg 8. klassesetrinn. Det er alltid spennende å møte mennesker og høre hva de er opptatt av og hva de ønsker å utfordre meg som biskop på. Veldig ofte blir slike spørreunder en samtale om de store spørsmålene i livet og om deres forhold til Gud og kirken. Selvfølgelig må jeg stå til rette for både fotballag og bilmerke.

Jeg hadde unnet dere å være tilstede.

Jeg ble utfordret på om jeg levde etter bibelens bud og regler, om favorittvers i bibelen osv. Det var interessant at når jeg spurte tilbake, var der alltid noen som svarte både på kunnskaps- og mer generelle spørsmål. Jeg merket meg spesielt på spørsmålet om hvordan det var å vokse opp i Høvåg og om hvordan kirken er for de unge, snakket de varmt om bygda, hvordan er er å vokse opp og bo i Høvåg. De hadde også mye fint å si om kirkens arbeid.

Neste programpost var konfirmantene i Lillesand. En flott gjeng med ungdommer som stilte dype og gode spørsmål. Må vi alltid tilgi? Har du opplevd noe guddommelig? Hvem er sterkest, Gud eller den onde? Hvem bestemmer hvor vi kommer etter døden? Selv om vi ikke har svar på alle spørsmål, må vi aldri slutte å undre oss og snakke om de dype og store spørsmålene i livet.

Fra konfirmantene dro vi til Dovreheimen. Hvor jeg nok en gang følte meg velkommen. Det er et privilegium og en stor mulighet at vi som folkekirke i løpet av bare noen timer møtte hele aldersspennet i vårt samfunn, og at vi kan formilde Guds omsorg og nåde.

Kirke er helt avhengig av ansatte og frivillige i den daglige drift. Derfor er møte med råd og stab en viktig del av visitasen. På onsdag kveld spiste jeg først middag sammen med Høvåg menighetsråd og ansatte før vi hadde rådsmøte.

Menighetsrådet har et stort ansvar og mange oppgaver. I kirkeloven heter det at menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet. Det er en oppgave rådet har sammen med ansatte og hele menigheten. Derfor har det vært flott for meg som biskop å møte begge menighetsrådene og Lillesand Kirkelige fellesråd, og se hvordan dere engasjert tar fatt på oppgavene. Det har rett og slett vært hyggelig å være sammen med dere. Det vitner om menigheter som vil noe og som står sammen.

Høvåg menighetsråd hadde meldt følgende saker som de ønsket å snakke med meg om:

- Å være Kirke i vår tid.
- Korsveis 4 veivisere som rådet hadde brukt i sin strategitenkning i det å bygge menighet. De fire veiviserne er: Søke Jesus Kristus. Bygge fellesskap. Leve enklere og Fremme rettferdighet.
- Soknesammenslåingen.

Vi snakket sammen om gleder og utfordringer i Høvåg. Jeg hverken kan eller skal utarbeide en konkret menighetsplan for en menighet, men en menighet som har visjoner og ønske om å nå lenger ut, forteller meg om et godt menighetsråd, og lover godt for fremtiden til menigheten og lokalsamfunnet. Jeg setter også pris på det gode samarbeidet med bedehuset og rapportene om hvordan dere i Høvåg står sammen.

Første dag i visitasen ble avsluttet med kveldsgudstjenesten i Høvåg kirke og kveldsmat på bedehuset etterpå. Frivillige var spesielt invitert. Det var flott å se hvordan unge og gamle nærmest fylte kirka. Det er meningsfylt å være biskop og dele ut brød og vin før jeg lyser velsignelsen, og på den måten stadfester Guds nærvær hos oss i det livet vi skal leve når vi går ut av kirka.

Neste dag i visitasen begynte med morgenbønn i Vestre Moland kirke før jeg møtte hele staben til samtale på kirkekontoret. Det er en flott stab i både Lillesand og Høvåg, og mange av dere ansatte jobber i begge menigheten. Vi samtalte blant annet om diakoni, samarbeid og hvordan gjøre hverandre gode. Vi har sett i visitasmeldingene at ting fungerer, men det er alltid hyggelig å konstatere det i et direkte møte også.

Jeg har lyst å si at dere har imponerende mye diakonalt arbeid til tross for at dere har en liten diakonal stilling, men fortsatt satsingen for uten diakoni stopper menigheten.

Når det gjelder samarbeid, så jeg både vilje og gode rutiner for å få det til. Trygghet på hva som er egne og andres oppgaver, - og tid til å utvikle et samarbeid, er forutsetninger for et vellykket samarbeid.

Fra stabsmøtet dro jeg til rådhuset hvor jeg møtte ordfører Arne Thomassen og rådmann Jan Henning Windegaard. I tillegg til kirkeverge, sokneprester, prost og rådgiverne fra bispedømmekontoret, møtte leder av Lillesand kirkelig fellesråd, Inge Dahl og kommunens representant i fellesrådet Andreas Brovig.

Et møte med kommunen kan lett bare bli et møte om penger og stillinger. Økonomi er et naturlig tema. I følge vår kirkes ordning har kommunen sine lovpålagte forpliktelser. Jeg må takke for og bekrefte de gode relasjonene jeg så. Det er ikke lite kommunen har bidradd med. Det ser vi iblant annet i de flotte kirkebyggene dere har. Selv om vi snakket om penger, var det likevel ikke det jeg husker best. Samtalen og møtet handlet om mennesker, det fineste og viktigste Gud har skapt, og om hvordan kommune og kirke kunne stå sammen og utfylle hverandre i omsorg og tjeneste for de menneskene som bor i Lillesand og Høvåg. Ikke minst overfor de som faller utenfor.

Jeg opplevde at det var vilje til å utnytte de muligheter som ligger der, og vilje til samarbeid også i framtiden. Det er slik kirken må arbeide for å være en folkekirke.

Etter møte med ordfører og rådmann møtte jeg skole- og barnehageledere i kommunen. Anført av kommunalsjef Arnt Jørgen Eidsaa, møtte jeg rektorer, styrere, tillitsvalgte og PP-tjenesten. Her var både barnehage, skole og voksenundervisningen representert.

Jeg ser at avtalen mellom skole og kirke har mange gode tradisjoner som fungerer. Som biskop er det godt å høre at kirken leverer kvalitet i møte med skolen, men det ble også poengtert nye muligheter for samarbeid. Jeg håper visitasen blir en spore til å videreutvikle de gode relasjonene som allerede er der.

Innimellom dette, hadde jeg samtale med ansatte. Til en visitas ligger det at biskopen skal snakke med soknets vigslede ansatte. Det er en del av mitt tilsynsembete og ansvar. Andre ansatte blir invitert til samtale på frivillig basis.

Så var det middag. Denne gang var det Lillesand menighetsråd som hadde skrelt potetene. Dugnadsånden og frivillighet jeg har møtt, gjør inntrykk. Jeg er takknemlig for at jeg også fikk møte byens pastorer i frimenighetene.

Etter middagen var jeg med på påskeskolen og påskevandring med seks og syv åringer. For meg ble det et av visitasens høydepunkt. Å gå sammen med barna og foresatte og møte påskens budskap gjennom det ansatte og frivillige formidlet, var en sterk opplevelse. Trosopplæringen er en stor oppgaven og et privilegium vår kirke har fått. Det er en formidabel oppgave som vi må stå sammen om. Kirke, hjem og alle gode krefter. Hvis vi som kirke klarer å formilde evangeliet til barn på denne måten jeg var vitne til å på påskeskolen, lover det godt for fremtiden.

Andre dag ble avsluttet sammen med rådene. Først møtte jeg Lillesand kirkelige fellestråd som hadde meldt følgende saker:

- Samsillet Fellestråd / kommune / Bispedømme.
- Den økonomiske situasjonen og veien framover.
- Oppgaver og bemanning.
- Soknesammenslåing

Igjen møtte jeg et råd som visste hva som var deres rolle og oppgave. Det er viktig at fellestrådet vet hva som er deres oppgave og menighetsrådet vet hva som er sin. Da kan vi utnytte hverandre og strategisk legge til rette for menighetslivet.

Deretter møtte jeg Lillesand menighetsråd som hadde følgende saker på agendaen.

- Frivillighet.
- Diakoni.
- Fellesskapsbygging.
- Glassvegg i Lillesand kirke.
- Soknesammenslåing.

Å møte menigheter som har mye bra arbeid, men som er utålmodige og vil nå lenger ut, lover godt for kirken vår. De temaene som dere i Lillesand er opptatt av, er meget aktuelle. Vi har utfordringer i møte med fritidssamfunnet i forhold til frivillighet. Vi vet at diakoni bekrefter vår trobekjennelse og at menighet er fellesskap. Ved å sette disse sakene på dagsorden forteller at dere vil jobbe videre med å legge til rette for alt som kan vekke og nære det kristelige livet her. Forslaget om glassvegg i kirka ser jeg som en konsekvens av dette arbeidet.

En visitas er ikke over når jeg drar. På en måte er det nå det begynner. Målet er at våre dager sammen har støttet de gode prosessene hos dere og gitt grobunn til å tenke nye tanker. Derfor har jeg noen utfordringer til dere.

Oppsummering - utfordringer

Jeg har fått bekreftet mye godt menighetsarbeid. Et sterkt ønske om at menighetene må ha et diakonalt ansikt og at dere vil videre med vitnesbyrde om Jesus. Jeg har noen utfordringer til dere og håper det kan være med å spore til fortsatt målrettet arbeid for å bygge menighet hos dere:

1. Jeg velger å ikke kommentere soknesammenslåing. Vi har samtalt om det i begge menighetsrådene og i fellestrådet, men jeg utfordrer dere til å utvikle samarbeidsprosjekter mellom de to soknene. Dere har mange ansatte som jobber i

begge sokn. Hvordan kan dere utnytte hverandre? Hva med møtesteder for fellesskap og utveksling av erfaringer? Kanskje noen felles aktiviteter og tiltak?

2. I møtet med staben hørte jeg nevnt ønsket om at det skulle komme tydeligere frem at stab og råd sammen utgjorde menighetens lederskap. Jobb videre med relasjonene og samarbeidet mellom råd og ansatte.
3. Begge menigheter har vist meg at dere har et ønske om å være diakonale menigheter. Jeg oppfordrer dere til å tenke diakonalt i alt dere gjør. Dere har i Lillesand en flott «Tro og lys» gruppe. Vi har snakket sammen om nye landsmenn. Integrering på alle plan er en kristen menighets kjennemerke. *Også overfor de som ikke lenger kan komme til kirke, har menigheten en oppgave; å se til dem, og inkludere dem i fellesskapet av troende.* Også her tror jeg samarbeid er en god ting.
4. Videre tror jeg dere har flere muligheter i samarbeidet med skolen. Der er et klart regelverk for hva vi som kirke kan, og hvordan det skal skje. Jeg utfordrer dere til å jobbe fra nye muligheter i samarbeidet skole – kirke. Vi fra bispedømmekontoret vil gjerne hjelpe i den prosessen.
5. Ordfører og rådmann gav et godt råd som jeg vil følge opp. De mente at når det blir valgt nytt kommunestyre (ev. og nye menighetsråd) til høsten, bør kirken ta kontakt med kommunen og presentere seg for de nyvalgte.

Både Høvåg og Lillesand snakket om utfordringer med kirkebygget og gudstjenestedeltakelse for barnefamilier.

6. Til Høvåg vil jeg si. Ta vare på det gode samarbeidet med bedehuset. Vær ikke redd for å legge noen av de forordnede gudstjenestene til bedehuset, dersom dere finner det tjenlig.
7. Dere i Høvåg har noe dere kaller "Varme hjerter", en form for søndagsskole for de eldre barna, med vaffelsteking under gudstjenesten. Utnytt de muligheter gudstjenesten gir til fellesskap. Jeg tror dere lokalt har så mye kreativitet. Gå videre med arbeidet for å gjøre gudstjenesten til menighetens storsamling.
8. Til Lillesand vil jeg si. Jobb videre med planene om glassvegg bak i kirken. Jeg skal gjøre mitt. Jeg tror det kan være med å legge til rette for at for eksempel den store flokken av unge familier som samles med jevne mellomrom til middag i Tingsalen, også lettere finner sin plass i gudstjenesten.

9. Til Lillesand vil jeg i forlengelsen av dette si. Rullestolrampen og toalettforhold i kirken må dere jobbe videre med. Nå vet jeg at ordføreren er her i dag, jeg minner han om at han i vårt møte ikke kunne love kommunale penger, men han skulle gjerne være med å dra arbeidet for universell adgang til kirken.
- 10 .Til begge menighetene. Trosopplæingen inkludert konfirmantarbeidet, må vi som kirke stå sammen om, for å lykkes. Jeg oppfordrer menighetsmedlemmer i alle aldre, ta ansvar.

Jeg drar fra visitasen i Høvåg- og Lillesand sokn fylt med takk. Jeg vil spent følge med i hva som skjer her videre i det jeg hilser dere med Paulus ord til menigheten i Tessaloniki. «Vi takker alltid Gud for dere alle når vi husker på dere i våre bønner. For vår Gud og Fars ansikt husker vi stadig på hvordan dere er virksomme i tro, arbeider i kjærlighet og holder ut i håp til vår Herre Jesus Kristus.» (1.Tess. 1.2-3)

Agder og Telemark bispestol 22. mars 2015

Stein Reinertsen, biskop